

Súd: Krajský súd Prešov  
Spisová značka: 12Co/22/2022  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118200445  
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 08. 2025  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová  
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8118200445.6

## Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Eduarda Valenčina a JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. v spore žalobcu: GR REAL s.r.o., so sídlom Odborárska 52, 831 02 Bratislava, IČO: 48 146 358, právne zastúpeného: JUDr. Michal Krutek, s.r.o., so sídlom Hlavná 11, 917 01 Trnava, IČO: 47 254 581 proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D., A., obaja právne zastúpení: JUDr. Katarína Andráš Lešková, so sídlom Plzeňská 2, 080 01 Prešov, o vypratanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalovaných a žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7C/3/2018-361 zo dňa 14.02.2022 takto

### rozhodol:

Zrušuje rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku II., III. a IV. a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

### odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd v poradí druhým rozsudkom rozhodol takto:  
„I. Súd z a m i e t a návrh žalovaných na prerušenie konania.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í vypratať pozemok parcelu č. XXX/X, parcelu registra F., evidovanú na katastrálnej mape, druh pozemku záhrady o výmere 788 m<sup>2</sup>, pozemok parcelu č. XXX/X, parcelu registra F. evidovanú na katastrálnej mape, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 137 m<sup>2</sup>, pozemok parcelu č. XXX, parcelu registra F. evidovanú na katastrálnej mape, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o celkovej výmere 99 m<sup>2</sup> a stavbu so súpisným číslom XXX, popis stavby rodinný dom, postavený na parcele číslo XXX/X zapísaný na LV č. XXX, okres A., obec C. D., katastrálne územie C. D., bez povinnosti žalobcu zabezpečiť im bytovú náhradu a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Vzájomný návrh žalovaných v 1. a 2. rade na určenie vlastníckeho práva z a m i e t a.

IV. Náhradu trov konania stranám sporu n e p r i z n á v a.“

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1, § 123, § 126 ods. 1, § 132 Občianskeho zákonníka, § 21 ods. 2 a 3 zákona č. 527/2002 Z.z.; výroky o trovách konania ustanovením § 257 CSP.

3. Učinil tak potom, ako mu bol jeho prvý rozsudok č.k. 7C/3/2018-162, ktorým zamietol jednak žalobu žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti a jednak vzájomnú žalobu žalovaných 1/ a 2/ na určenie vlastníckeho práva s nepriznaním náhrady trov konania ani jednej zo sporových strán, spolu s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu č.k. 12Co/68/2019-223, na dovolanie oboch strán sporu, dovolacím súdom, uznesením sp.zn. 7Cdo/176/2020 z 08.04.2021 zrušený.

Z odôvodnenia uznesenia dovolacieho súdu vyplývalo, že žalobca sa domáhal ochrany svojho nadobudnutého vlastníckeho práva dobrovoľnou dražbou a žiadal o vypratanie tejto ním nadobudnutej nehnuteľnosti žalovanými 1/ a 2/ z dôvodu, že ju neoprávnene užívajú aj naďalej, bez akejkoľvek odplaty za užívanie. Práve ustálenie toho, či dochádza k neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva žalobcu a či bývajú a užívajú nehnuteľnosť žalovaní 1/ a 2/ bez akéhokoľvek právneho titulu a bez poskytovania žalobcovi akejkoľvek odplaty za jej užívanie, bolo rozhodujúce pre náležité skutkové a právne posúdenie veci. Nižšie súdy sa zaoberali len ochranou práva žalovaných 1/ a 2/, ktorých vypratanie by bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kde stratu ich obydľia nižšie súdy považovali za najextrémnejšiu formu zásahu do ich práva na rešpektovanie obydľia, poukazujúc na to, že v tomto rodinnom dome bývajú dve maloleté deti trpiace závažnou psychickou poruchou a že nemajú možnosť zabezpečiť si iné bývanie. Zároveň sa nižšie súdy podľa dovolacieho súdu nezaoberali zásahom do vlastníckeho práva žalobcu a jeho obmedzením, nakoľko nemôže užívať predmetnú nehnuteľnosť. Rovnako nižšie súdy neposúdili podľa dovolacieho súdu užívanie nehnuteľnosti žalobcu žalovanými 1/ a 2/ bez právneho titulu a bez akejkoľvek odplaty za užívanie. Uvedené bolo dôvodom pre zrušenie rozhodnutí oboch nižších súdov.

4. Predmetom sporu aj naďalej je na jednej strane nárok žalobcu - návrh na uloženie povinnosti žalovaným 1/ a 2/ vypratať nehnuteľnosti (rodinný dom s pozemkom, na ktorom stojí a príslušné pozemky), bez povinnosti žalobcu zabezpečiť žalovaným 1/ a 2/ bytovú náhradu, ktoré nehnuteľnosti nadobudol žalobca do svojho výlučného vlastníctva na dobrovoľnej dražbe, a ktoré predtým vlastnícky patrili žalovaným 1/ a 2/, ktorí sa napriek písomnej výzve nezúčastnili odovzdania predmetu dražby žalobcovi a aj napriek skutočnosti, že už dlhšie nie sú vlastníckymi sporných nehnuteľností, tieto bez právneho dôvodu naďalej užívajú.

5. K tomuto nároku žalobcu súd prvej inštancie v dôvodoch preskúmaného rozsudku uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca sa stal vlastníkom nehnuteľnosti na základe dobrovoľnej dražby, o ktorej bola spísaná Notárska zápisnica číslo N 2175/2017 dňa 18.07.2017 ako osvedčenie o vykonaní dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov o dobrovoľnej dražbe, a to za vydraženú cenu 77.400,- eur. Z predloženého listu vlastníctva číslo XXX, okres A., obec C. D., katastrálne územie C. D. mal súd preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti 1/1, a to parcely registra „F.“ číslo XXX/X - záhrady o celkovej výmere 788 m<sup>2</sup>, parcely číslo XXX/X o celkovej výmere 137 m<sup>2</sup> - zastavané plochy a nádvoria, parcely číslo XXX o výmere 99 m<sup>2</sup> - zastavané plochy a nádvoria a rodinného domu so súpisným číslom XXX na parcele číslo XXX/X. Z predloženej zápisnice o odovzdaní predmetu dražby zo dňa 10.08.2017 pre súd vyplynulo, že žalovaní 1/ a 2/ ako predchádzajúci vlastníci predmetnej nehnuteľnosti odmietli túto nehnuteľnosť vydať žalobcovi. V predmetnej nehnuteľnosti bývajú dve maloleté deti žalovaných, dcéra študujúca na vysokej škole a žalovaní 1/ a 2/ ako manželia.

6. Žalobca sa stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti na základe dobrovoľnej dražby dňom 18.07.2007. Žalobu o vypratanie nehnuteľnosti doručil žalobca súdu dňa 16.01.2008. Súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 22Cdo/1630/2002 zo dňa 28.07.2003, podľa ktorého: „Práva a právom chránené záujmy osôb, ktoré stratili vlastnícke právo k domu, v ktorom je obydľie, je treba vždy porovnať s právom vlastníka na ochranu proti tomu, kto do jeho práva neoprávnene zasahuje. Pokiaľ by dôsledkom vypratania domu žalovanými bolo, že by žalovaní a ich rodina stratili akúkoľvek ľudsky dôstojnú možnosť bývania, že by sa z členov jeho rodiny stali bezdomovci a vznikli by aj dôvody pre nariadenie ústavnej výchovy maloletých detí, nebolo by možno dať prednosť majetkovým právam žalobcu pred realizáciou zhora uvedených základných ľudských práv žalovaným. Preto, pokiaľ sa žalobca domáha vypratania domu, v ktorom žalovaní s maloletým dieťaťom žijú, pričom žalovaní nemajú možnosť zaisťovať si obydľie inak, je výkon práva žalobcu požadovať vypratanie domu v rozpore s dobrými mravmi. O rozpore výkonu práv žalobcu s dobrými mravmi by nešlo iba v prípade, ak by žalovaní svojvoľne poškodzovali práva žalobcu ešte ďalším závažným spôsobom, bezdôvodne by odmietali platiť primeranú čiastku za užívanie domu.“

Žalovaní obývajú od vykonania dobrovoľnej dražby, na základe ktorej sa vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti stal žalobca, t.j. od roku 2017, nehnuteľnosť bez právneho dôvodu, pričom tak, ako to súdu potvrdila žalovaná v 2.rade a následne právny zástupca žalobcu, žalovaní za užívanie nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalobcu, nepoukazujú žiadnu náhradu.

Prvoinštančný súd v tejto súvislosti bol viazaný právnym názorom vyjadreným v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/176/2020 zo dňa 08.04.2021, v ktorom dovolací súd konštatoval,

že je potrebné sa zaoberať otázkou zasahovania do vlastníckeho práva žalobcu obmedzením jeho vlastníckeho práva, pretože nemôže užívať nehnuteľnosť, ktorej sa stal vlastníkom. Dovolací súd vytkol súdu nižšej inštancie, že vôbec neposúdili otázku užívania nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu žalovanými 1/ a 2/ bez právneho dôvodu a bez poskytovania akejkoľvek odplaty za jej užívanie. Ako to uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 27.10.2009 sp.zn. 1Cdo/98/2008, radikálnym zásahom do vlastníckeho práva žalobcu by sa vytvoril precedens, na základe ktorého by mal žalobca strpieť bezodplatné užívanie nehnuteľnosti žalovanými iba na základe ich zlej sociálnej situácie. Súd konštatoval, že tak, ako žalovaní 1/ a 2/ majú právo na obydlie, tak je potrebné rešpektovať aj existenciu práva žalobcu na plný a ničím nerušený výkon jeho vlastníckeho práva. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že žalovaní 1/ a 2/ mali od roku 2017 dostatočný časový priestor, až do roku 2022, zabezpečiť si svoje bývanie. Aj správanie sa žalovaných titulom užívania nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom sa stal žalobca od roku 2017, až do súčasnej doby bez toho, aby poskytovali akúkoľvek odplatu žalobcovi, tiež nie je súladné s dobrými mravmi. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.11.1997 sp.zn. 1Cdo/48/1997 za zneužitie práva a teda aj vlastníctva, treba považovať konanie navonok dovolené, ktorým má však byť dosiahnutie nedovoleného výsledku voči osobe, ktorá sama musí konať podľa práva. Žalovaní neposkytujú žalobcovi žiadnu odplatu za užívanie jeho nehnuteľnosti, svoju bytovú otázku neriešia od roku 2017.

Súd poukazuje, napríklad na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/42/2021 zo dňa 15.12.2021, kedy súd konštatoval, že o rozpor výkonu vlastníckeho práva realizovaného žalobou na vypratanie nehnuteľnosti s dobrými mravmi by nešlo predovšetkým v prípade, ak by žalovaní svojvoľne poškodzovali práva žalobcu (Stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky CPJN 6/2009 zo dňa 14.04.2009). Odvolací súd konštatoval, že v prípade žaloby o vypratanie sporných nehnuteľností zo strany žalobcu, ide o výkon práva v súlade s právom, nakoľko žalovaní do jeho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam dlhodobo bez právneho dôvodu zasahujú. Žalovaní sa ujali držby sporných nehnuteľností bez právneho dôvodu, za užívanie sporných nehnuteľností dobrovoľne neplatia žalobcovi žiadnu náhradu - žalobca sa jej musel domáhať v osobitných konaniach. Za tejto situácie nemôže, podľa názoru odvolacieho súdu rozpor výkonu práva žalobcu s dobrými mravmi vyplývať len zo samotnej skutočnosti, že žalovaní majú v sporných nehnuteľnostiach žalobcu svoje obydlie. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS/192/2015 zo dňa 07.10.2015, prvoradou úlohou všeobecných súdov a zmyslom občianskeho súdneho konania, je nachádzanie, hľadanie hmotného práva a spravodlivé riešenie sporov medzi účastníkmi.

Súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu a z doplnenia dokazovania bolo v spore preukázané, že žalovaní užívajú uvedenú nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcu bez právneho dôvodu a bez poskytovania akejkoľvek náhrady žalobcovi ako vlastníkovi.

Súd uložil žalovaným povinnosť túto nehnuteľnosť vypratať. Postupom podľa § 232 ods. 3 CSP určil lehotu na plnenie tridsiatich dní na splnenie povinnosti žalovaným 1/ a 2/ od právoplatnosti tohto rozsudku na vypratanie nehnuteľnosti. Ako dôvod súd uviedol nepriaznivý zdravotný stav žalovaného v 1/, ako aj nepriaznivú sociálnu, majetkovú a rodinnú situáciu žalovaných. V nehnuteľnosti vlastnícky patriacej žalobcovi totiž bývajú aj deti pochádzajúce z manželstva.

7. Na druhej strane to bol predmetom konania aj nárok žalovaných o určenie vlastníckeho práva k vyššie označeným nehnuteľnostiam.

8. V tomto smere súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/34/2011 zo dňa 22.02.2012, podľa ktorého príklep licitátora na dobrovoľnej dražbe je nadobudnutie vlastníctva formou prechodu práva na základe inej skutočnosti v zmysle § 132 Občianskeho zákonníka. Takýto prechod práva je právnou skutočnosťou, ktorú nie je možné preskúmať v rámci iného konania, než konania upraveného v § 21 ods. 2 a 3 zákona č. 527/2002 Z.z. Pokiaľ v osobitnom konaní o určenie neplatnosti dražby, v ktorom žaloba musí byť podaná v trojmesačnej prekluzívnej lehote počítanej od konania dobrovoľnej dražby, súd neurčí neplatnosť dražby, nemôže nikto, ani súd, spochybňovať prechod práva na dobrovoľnej dražbe. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí uviedol, že aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí Slovenskej republiky (R 23/2010) aplikačná súdna prax uzatvára, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže vysloviť súd iba v občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním návrhu na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. Otázkou neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní, než v konaní podľa uvedeného ustanovenia, a to ani ako otázku prejudiciálnu. Uvedený záver vyplýva a súd odkázal aj na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, najmä rozhodnutie sp.zn. 3Cdo/186/2010,

rozhodnutie sp.zn. 3Cdo/272/2007, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/51/2019. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 22.05.2008 sp.zn. 3Cdo272/2007 (Zo súdnej praxe číslo 47/2008) vyvodil, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže určiť len súd v samostatnom konaní o určenie jej neplatnosti. K obdobnému zhodnému názoru dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 30.06.2009 sp.zn. 2Cdo/66/2008 (R23/2010) a z 23. júna 2010 sp.zn. 5Cdo/51/2009. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako najvyššia súdna autorita nadväzujúc na právne závery vyjadrené v týchto rozsudkoch uviedol, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže neplatnosti dobrovoľnej dražby môže vysloviť súd iba v občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním návrhu na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. Otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní, než v konaní podľa uvedeného ustanovenia, ani ako predbežnú. Z tohto dôvodu, keďže dobrovoľná dražba, ktorej priebeh bol spísaný vo forme notárskej zápisnice číslo N 2175/2017 zo dňa 18.07.2017, nebola vyhlásená za neplatnú, súd nie je oprávnený riešiť otázku jej neplatnosti ako prejudiciálnu v tomto spore. Z tohto dôvodu bol vzájomný návrh žalovaných 1/ a 2/ na určenie ich vlastníckeho práva v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý.

9. Žalovaní 1/ a 2/ prostredníctvom ich právnej zástupkyne navrhli spor prerušiť do skončenia konania o prejudiciálnej otázke, ktorú podal Krajský súd v Prešove dňa 28.09.2021 vo veci C-598/2021. Prvoinštančný súd návrh na prerušenie konania zo strany žalovaných považoval v celom rozsahu za nedôvodný. Ustanovenie § 164 CSP obsahuje fakultatívne prerušenie konania, podľa ktorého, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet. Ako jediný fakultatívny dôvod na prerušenie konania normuje zákon dôvod, že prebieha súdne alebo iné správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd samotný dal na takéto konanie podnet. Fakultatívne prerušenie konania znamená iba také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Rozhodujúcim hľadiskom pre prerušenie konania je zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania môže prichádzať do úvahy skôr ako reštriktívna výnimka, než ako jeho pravidlo. Uvedený záver vyplýva napríklad z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/150/2010. Súd bol toho názoru, že zodpovedanie otázok, ktoré podal Krajský súd v Prešove dňa 28.09.2021 a vec bola prijatá pod sp.zn. C-598/2021, kde sa rieši otázka zosplátnenia úveru, najmä závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľa v pomere k výške úveru a dobe jeho splácania, ako aj princíp efektivity práva Európskej únie, ktorá meritorne nezadrží vykonanie záložného práva súkromnou dražbou nehnuteľnosti, ktoré predstavuje obydlie spotrebiteľov a nezohľadňuje úroveň závažnosti porušenia povinnosti spotrebiteľa vo vzťahu k výške úveru a úverovému obdobiu, vyriešenie tejto otázky nemá dopad a ani vplyv na merito tohto sporu, ktorým je vypratanie nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu žalovanými. Preto súd návrh na prerušenie konania žalovaných ako nedôvodný zamietol.

10. O trovách konania súd rozhodol aplikujúc výnimočné zákonné ustanovenie § 257 CSP. podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Žalovaní boli neúspešní vo veci ich vzájomného návrhu. Úspešným v tomto spore bol žalobca, ktorému prináležala náhrada trov konania. Súd však žalobcovi náhradu trov konania postupom podľa § 257 CSP nepriznal. Za dôvod hodný osobitného zreteľa súd považoval samotný predmet tohto sporu, ktorým je vypratanie nehnuteľnosti, o ktorú žalovaní 1/ a 2/ prišli v procese dobrovoľnej dražby. Zároveň právna zástupkyňa žalovaných súdu predložila lekárske správy, z ktorých vyplýva, že žalovaný 1/ je po cievej mozgovej príhode, nie je schopný samostatnej zárobkovej činnosti a je odkázaný na pomoc svojich detí, ako aj žalovanej 2/. Danú nehnuteľnosť obývajú aj maloleté deti, pochádzajúce z manželstva žalovaných. Práve zohľadňujúc všetky tieto okolnosti bol súd toho názoru, že ak by zaviazal žalovaných nahradiť žalobcovi trovy konania, bola by ohrozená ich základná životná úroveň, ako aj výživa a výchova detí. Preto súd aplikujúc toto výnimočné zákonné ustanovenie § 257 CSP náhradu trov konania stranám sporu nepriznal.

11. Označený rozsudok včas podaným odvolaním napadli obe strany sporu.

12. Žalobca ho napadol čo do IV. výroku o trovách konania, poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. d/ a h/ CSP (iná vada a nesprávne právne posúdenie). S predmetným výrokom nesúhlasil z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, pretože súd prvej inštancie sa nevysporiadal a neposúdil všetky okolnosti relevantné pre rozhodnutie o náhrade trov konania podľa § 257 CSP, vrátane okolností, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, ktoré predchádzali podaniu žaloby, postojom sporových strán

v priebehu konania a osobných, zárobkových a majetkových pomerov žalovaných. Uviedol, že samotný predmet sporu nie je spôsobilým dôvodom na aplikáciu § 257 CSP, pretože dobrovoľná dražba bola realizovaná na základe nesplácania záväzkov žalovanými a s podaním žaloby čakal cca 6 mesiacov, pričom žalovaní sa ani len nepokúsili dohodnúť na tom, že by v nehnuteľnosti zostali bývať za určitú protihodnotu. Poukázal na postoj samotných žalovaných, ktorí napriek opakovanému poučeniu o nemožnosti vyhovieť ich nevzali svoju zjavne bezúspešnú žalobu o určenie vlastníckeho práva späť, čím prispeli k trvaniu tohto sporu. Žalobca nesúhlasil ani s názorom o ohrození životnej úrovne žalovaných, pretože priznanie trov súdneho konania žalobcovi nie je spôsobilé ohroziť ich základnú životnú úroveň, ani výživu a výchovu detí. Poukázal na to, že sú to práve žalovaní, ktorí spolu so svojimi deťmi užívajú predmetné nehnuteľnosti bez úhrady.

Zároveň uviedol, že žalobca žiadnym spôsobom neprispel k vzniku tohto sporu, preto nie je spravodlivé požadovať, aby napriek svojmu úspechu nemal nárok na náhradu vynaložených trov. Poukázal aj na pomery strán sporu, konkrétne na to, že žalovaný 1/ je výlučným vlastníkom a aj podielovým spoluvlastníkom ornej pôdy nachádzajúcej sa v k.ú. D. G.. V prípade ich záujmu by mohli predmetnú pôdu predať a aspoň čiastočne uhradiť ich záväzky, čo sa doposiaľ nestalo. Zdravotný stav žalovaného 1/ by mohol byť dôvodom na aplikáciu § 257 CSP, avšak žalovaná 2/ žiadnymi zdravotnými problémami netrpela, zúčastňovala sa pojednávaní a minimálne vo vzťahu ku nej nedošlo k naplneniu § 257 CSP, keďže je schopná sa zamestnať. Pokiaľ ide o lekárske správy predložené žalovanou 2/ na pojednávaní konanom dňa 14.02.2022, tieto boli zo staršieho obdobia a vyplývalo z nich, že žalovaný 1/ mal zdravotné problémy psychického charakteru už v roku 2014, teda nešlo o problémy, ktoré by vznikli krátko pred skončením konania, resp. by s ním súviseli. Správy boli založené do spisu oneskorene, preto nie je možné na ne prihliadať.

Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku IV. tak, že žalovaní v časti vzájomného návrhu nemajú nárok na náhradu trov konania a žalovaní sú povinní nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

13. Žalovaní 1/ a 2/ rozsudok napadli čo do II. výroku o uloženej povinnosti vypratať nehnuteľnosti a čo do III. výroku o zamietnutí ich vzájomnej žaloby na určenie vlastníckeho práva, poukazujúc na odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (nesprávne právne posúdenie). Uviedli, že od počiatku sporu tvrdili a preukazovali, že o svoje obydlie prišli bez svojho zavinenia, hrubo nemorálnym konaním subjektov zainteresovaných v procese dobrovoľnej dražby. V konečnom dôsledku iba fatálne doplatili na nedbalosť, alebo nekompetentnosť osôb, ktoré im mali a mohli poskytnúť ochranu pri nezákonnom pozbavení ich vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tvoriacim obydlie ich rodiny v dražbe.

Namietali, že pochybil súd prvej inštancie, ktorý nesprávne zamietol ich návrh na vydanie neodkladného opatrenia a náprava zo strany krajského súdu prišla oneskorene, 22 dní po vydražení ich rodinného domu. Ich advokát nepodal v zákonnej lehote žalobu o neplatnosť dražby a ani ich nijako neupozornil, že takúto žalobu je potrebné podať. Bez ich vedomia a súhlasu advokát vzal späť aj žalobu o zdržanie sa výkonu záložného práva. Uviedli, že nie je na mieste hovoriť ani o dobromyseľnosti samotného žalobcu, pretože jeho jediným zámerom bolo získať nehnuteľnosti do svojho vlastníctva za čo najnižšiu cenu. Krivda, ktorá sa v ich rodine stala viedla k tomu, že žalovaný 1/ utrpel ťažkú cievnú mozgovú príhodu, ktorá ho celkom vyradila z normálneho života a staršia dcéra má psychické problémy. Sú na pokraji prežívania. Už v dovolacom konaní poukazovali na rozpor právnych úkonov predchádzajúcich dražbe, ale aj tých, realizovaných počas dražby, s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukázali na nález Ústavného súdu SR, sp.zn. III. ÚS 44/2017, avšak s ich argumentáciou sa dovolací súd nijako nevysporiadal. Za podstatné považujú skutočnosť, že predmetom sporu je nehnuteľnosť, ktorá je ich jediným obydľím, na ktoré je celá rodina bezprostredne odkázaná a nemajú inú možnosť bývania. Na strane druhej žalobca potrebuje túto nehnuteľnosť len na svoje podnikateľské aktivity, teda nepredstavuje pre neho prostriedok na uspokojenie jeho základných životných potrieb, ako je tomu u žalovaných. Ďalej uviedli, že za užívanie nehnuteľnosti neplatili, pretože vzájomnou žalobou rozporovali zákonnosť získania vlastníckeho práva žalobcu k ich domu a čakali, ako vo veci rozhodne súd. Okrem toho si voči nim žalobca uplatnil aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Prvoinštančný súd preto mohol o tomto spore rozhodnúť aj tak, že vzhľadom na všetky okolnosti užívacie právo patrí žalovaným a bude sa zaoberať primeranou výškou odplaty za jej užívanie. K tvrdeniu súdu, že mali dostatočný časový priestor na riešenie svojej bytovej otázky uviedli, že toto je vzhľadom na sociálnu situáciu ich rodiny necitlivé konštatovanie. Žalovaná 2/ na pojednávaní konanom dňa 14.02.2022 opakovane uviedla vážne dôvody, pre ktoré ich rodina ledva prežíva.

Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

14. Žalobca vo vyjadreniach k odvolaniu žalovaných uviedol, že má síce pochopenie pre ich sociálnu situáciu, avšak uvedené nie je dôvodom na protiprávne zotrúvanie žalovaných v predmetnej nehnuteľnosti, a to najmä vo vzťahu k tej skutočnosti, že podal žalobu až po takmer 6 mesiacoch odo dňa nadobudnutia vlastníckeho práva. Žalovaní do dnešného dňa nepodnikli žiadne kroky k tomu, aby si zabezpečili iné ubytovanie a rovnako sa nepokúsili ani len dohodnúť uzatvorenie nájomnej zmluvy, resp. na vydaní bezdôvodného obohatenia. Nevyjadrili sa, že chcú vzniknutú situáciu riešiť a či chcú v predmetnej nehnuteľnosti zostať ďalšie 2 roky alebo 5 rokov, bez toho, aby uhrádzali čo i len nejaké nájomné. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, sp.zn. 22Cdo/1630/2002 zo dňa 28.07.2003.

Dňa 25.04.2022 bolo jeho právnomu zástupcovi doručené rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 9Co/5/2022 zo dňa 15.03.2022, ktorým boli žalovaní zaviazaní spoločne a nerozdielne vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 18.554,78 eur s prísl., avšak žalovaní dodnes neuhradili svoj dlh ani z časti a ani ho nekontaktovali. V súčasnosti obývajú predmetnú nehnuteľnosť zadarmo, bez toho, aby uhrádzali odplatu. Uviedol, že žalovaní stále poukazujú na zlyhania ich advokáta a aj súdu prvej inštancie, avšak má za to, že uvedené skutočnosti nie sú predmetom tohto konania. Ak namietajú chybovosť svojho predchádzajúceho právneho zástupcu, prípadne znalca, je potrebné, aby v ďalšom konaní zažalovali tieto osoby. K tvrdeniam žalovaných o potrebe posúdenia tohto sporu v kontexte § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 7Cdo/176/2020. Ďalej uviedol, že žalovaní nikdy nenavrhli, aby im súd ponechal užívacie právo a zaviazal ich uhrádzať primeranú odplatu za užívanie nehnuteľnosti.

Poukázal na to, že žalobca získal vlastnícke právo príklepom licitátora na verejnej dražbe, ktorá bola osvedčená notárom. V tomto prípade nie je možné argumentovať, že išlo o svojvoľný výkon práva žalobcu, keďže bola vykonávaná táto dobrovoľná dražba pod dozorom štátneho orgánu, a to notára. Neodňal vlastnícke právo žalovaným k ich rodinnému domu. Zaplatil sumu, ktorá bola určená príklepom licitátora na dražbe. Na základe uvedeného mal za to, že žalovaní nemajú záujem vzniknutú situáciu riešiť a zároveň nemajú ani záujem uhrádzať mu odplatu za užívanie nehnuteľnosti, preto navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenými subjektmi - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že prvoinštančný rozsudok je potrebné zrušiť.

16. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu.

V prejednávanej veci dovolací súd uznesením sp.zn. 7Cdo/176/2020 rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co/68/2019 spolu s rozsudkom Okresného súdu v Prešove sp.zn. 7C/3/2018-162 zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Zrušené rozhodnutia vychádzali pri uplatnenom nároku žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti a o vzájomnej žalobe žalovaných o určenie vlastníckeho práva, zo skutkových okolností, ktoré svedčia o tom, že žalovaní odmietli nehnuteľnosť vydať žalobcovi po tom, čo ju žalobca v dobrovoľnej dražbe vydražil príklepom licitátora. V nehnuteľnosti bývajú dve maloleté deti žalovaných v 1. a 2. rade, dcéra študujúca na vysokej škole a žalovaní v 1. a 2. rade ako manželia. Vypratanie nehnuteľnosti by bolo v rozpore s § 3 ods. 1 OZ, v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa (čl. 16), keď žalovaní nemajú inú možnosť zabezpečiť si iné bývanie. Vzájomný návrh žalovaných bol považovaný podľa § 21 ods. 2, 3 zákona č. 527/2002 Z.z. za nedôvodný.

Odvolací súd sa s rozhodnutím prvoinštančného súdu stotožnil.

Dovolací súd v bode 15. svojho rozhodnutia uviedol: „15. V posudzovanom spore sa žalobca domáhal ochrany svojho nadobudnutého vlastníckeho práva 1 dobrovoľnou dražbou a žiadal o vypratanie tejto ním nadobudnutej nehnuteľnosti žalovanými 1/ a 2/ z dôvodu, že ju neoprávnene užívajú aj naďalej

bez akejkoľvek odplaty za užívanie. 15.1. Práve ustálenie toho, či dochádza k neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva žalobcu a či bývajú a užívajú nehnuteľnosť žalovaní 1/ a 2/ bez akéhokoľvek právneho titulu a bez poskytovania žalobcovi akejkoľvek odplaty za jej užívanie, bolo rozhodujúce pre náležité skutkové a právne posúdenie veci. Podľa dovolacieho súdu sudy nižšej inštancie túto otázku náležite nevyriešili. Zaoberali sa len ochranou práva žalovaných 1/ a 2/, ktorých vypratanie z nehnuteľnosti by bolo podľa nich v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Stratú ich obydľia považovali súd prvej inštancie a odvolací súd za najextrémnejšiu formu zásahu do ich práva na rešpektovanie obydľia. Poukázali na to, že v predmetnom rodinnom dome bývajú dve maloleté deti trpiace závažnou psychickou poruchou a z dôvodu, že nemajú možnosť zabezpečiť si iné bývanie. Nezaoberali sa však zásahom do vlastníckeho práva žalobcu a jeho obmedzením, nakoľko nemôže užívať predmetnú nehnuteľnosť. Rovnako neposúdili užívanie nehnuteľnosti žalobcu žalovanými 1/ a 2/ bez právneho titulu a bez akejkoľvek odplaty za užívanie.“ Dovolací súd uvedenú vadu považoval za dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Sudy nižšieho stupňa, teda prvoinštančný, ale v tomto prípade aj odvolací sú sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu.

Právny názor v tomto kontexte je potrebné vnímať ako názor na aplikáciu hmotného aj procesného práva na rovnaký skutkový stav.

Závaznosť právneho názoru dovolacieho súdu trvá do momentu, pokiaľ nedôjde v ďalšom konaní k zmene skutkových zistení, ktoré sú odlišné od pôvodných výsledkov dokazovania. Ak dôjde v ďalšom konaní k zmene skutkového základu veci, z ktorého vychádzal dovolací súd, nemôže sa záväznosť jeho právneho názoru uplatniť. V takom prípade je viazanosť názorom dovolacieho súdu obmedzená alebo úplne zaniká.

18. V zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu dovolací súd vytýkal súdom nižšieho stupňa, že sa zaoberali len ochranou práv žalovaných v 1. a 2. rade, keď posúdil možnosť ich vypratania ako nárok v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 OZ, avšak nezaoberal sa zásahom do vlastníckeho práva žalobcu a jeho obmedzením svoje vlastníctvo užívať, bez zohľadnenia okolností, že žalovaní užívajú nehnuteľnosť bez právneho titulu a bez akejkoľvek odplaty.

Odvolací súd k uvedenému právnemu názoru dovolacieho súdu len dodáva, že dovolací súd nevyklučuje potrebu chrániť práva žalovaných, ale upozorňuje aj na vlastnícke právo žalobcu, kde obe skupiny práv je potrebné pri rozhodovaní v uplatnených nárokoch porovnať, zohľadniť a vyhodnotiť, ktorému z týchto tvrdených práv je potrebné v tomto spore poskytnúť ochranu súdom.

V napadnutom rozhodnutí prvoinštančný súd sa zamerával výlučne na ochranu vlastníckeho práva žalobcu bez toho, aby posúdili nielen už v pôvodných rozhodnutiach zistené skutkové a právne dôvody ochrany žalovaných ako užívateľov nehnuteľnosti, ale aj súčasne skutkové a právne závery ochrany vlastníckeho práva žalobcu.

19. Žalovaní v odvolaní tvrdili odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, a teda že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď priebeh dražby vykazuje hrubo nemorálne konanie subjektov zainteresovaných v procese dobrovoľnej dražby, keď žalobca nebol dobromyseľný v dôsledku predchádzajúceho upozornenia žalovaným v 1. rade na prebiehajúce súdne konanie na ochranu žalovaných pred dražbou, na etické rozmery prejednávanej veci, čo sa v rozhodnutí prvoinštančného súdu nezohľadňuje.

20. Základom pre právne posúdenie veci bolo ust. § 455 CSP, kde súd prvej inštancie bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý nevyklučil ochranu žalovaných v 1. a 2. rade, ale nariadil zohľadniť aj práva vlastníka nehnuteľnosti.

Prvoinštančný súd však ustanovenie § 455 CSP nesprávne interpretoval, keď svoje rozhodnutie odôvodnil výlučne potrebou ochrany vlastníckeho práva žalobcu, bez zohľadnenia argumentov žalovaných v 1. a 2. rade.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP).

21. Úlohou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude náležite zistiť skutkový stav veci, a to nielen vo vzťahu k žalobe žalobcu, kde vyhodnotí ochranu vlastníckeho práva žalobcu v porovnaní s ochranou

žalovaných, ale aj vo vzťahu k vzájomnej žalobe, kde vyhodnotí okolnosti dražby a situáciu žalovaných v porovnaní s tvrdeným právom žalobcu.

V prejednávanej veci základ žaloby o vzájomnej žalobe a teda ďalšieho skúmania súdom je v uzavretej Zmluve o splátkovom úvere zo 7.4.2011 medzi veriteľom Slovenskou sporiteľňou, a.s., Bratislava a žalovanými v 1. a 2. rade, ktorú žalovaní mali porušiť a banka mala úver zosplatiť.

Ako zabezpečovací inštitút v Zmluve o splátkovom úvere bola použitá Zmluva o zriadení záložného práva a mandátna zmluva zo dňa 7.4.2011, na základe ktorej došlo k dražbe nehnuteľnosti založenej na zabezpečenie úveru.

Žalovaní majú postavenie spotrebiteľov, ktorí tvrdili, že v priebehu prvého i opakovaného kola dražby nehnuteľnosti podali žalobu a návrh na vydanie neodkladného opatrenia smerujúceho k prerušeniu takého postupu, žalovaný v 1. rade informoval dražiteľa o tejto skutočnosti.

Napriek tomu k priebehu dobrovoľnej dražby došlo a žalovaní odmietajú nehnuteľnosť vypratať.

22. Odvolací súd dáva do pozornosti prvoinštančnému súdu, že v prejednávanej veci v odvolacom konaní bolo konanie prerušené podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP a boli Súdnemu dvoru Európskej únie položené tri prejudiciálne otázky. Súdny dvor EÚ dňa 24.6.2025 vyhlásil rozsudok vo veci C-351/23, ktorým odpovedal na dve z položených otázok uvedených v uznesení 12Co/22/2022-424 a tretiu otázku považoval za neprijateľnú.

Odpovede na položené otázky je povinný prvoinštančný súd vo svojom konaní a rozhodovaní zohľadniť, pretože majú zásadný vplyv na právne posúdenie veci, pretože

„Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení s článkami 7 a 47 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že: do ich pôsobnosti patrí súdne konanie, v rámci ktorého na jednej strane spoločnosť, ktorá vydražila nehnuteľnosť predstavujúcu rodinné obydlie spotrebiteľa, predanú v rámci mimosúdneho núteného výkonu hypotekárneho záložného práva k tejto nehnuteľnosti, ktoré bolo so súhlasom tohto spotrebiteľa zriadené v prospech poskytovateľa úveru, ktorý je predajcom alebo dodávateľom, navrhuje vypratanie dotknutej nehnuteľnosti obývanej uvedeným spotrebiteľom, a na druhej strane tento spotrebiteľ vzájomnou žalobou spochybňuje zákonnú povahu prevodu vlastníckeho práva k uvedenej nehnuteľnosti na túto spoločnosť vydražiteľku, ku ktorému došlo napriek súdnemu konaniu, ktoré v čase tohto prevodu ešte prebiehalo a ktorého cieľom bolo prerušenie tohto výkonu z dôvodu existencie nekalých podmienok v zmluve, na ktorej je založený uvedený výkon, pričom tento spotrebiteľ túto spoločnosť vydražiteľku o tomto súdnom konaní vopred informoval. Uvedené platí v prípade, ak ku dňu dotknutej dražby existovali navzájom sa zhodujúce nepriame dôkazy o potenciálne nekalej povahe týchto zmluvných podmienok a ak spotrebiteľ využil právne prostriedky, ktorých uplatnenie bolo možné rozumne očakávať od priemerného spotrebiteľa na účely dosiahnutia súdneho preskúmania uvedených zmluvných podmienok.“

Pri hľadaní odpovede Súdny dvor EÚ vychádzal jednak zo znenia ust. § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách č. 527/2002 Z.z. a z doterajšej súdnej praxe a striktnej aplikácii lehoty a dôvodov, pre ktoré je možné sa domáhať určenia neplatnosti dražby, ale prihliadol aj na vývoj výkladu ust. § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na uznesenie NS SR sp.zn. 9Cdo/187/2022 zo dňa 27.11.2023, podľa ktorého ak je predmetom súdneho konania určenie neplatnosti dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z., súdy sú povinné ex offio skúmať aj to, či záložná zmluva, ak má spotrebiteľský charakter, neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

Priamo na odpoveď na prvú otázku nadväzuje odpoveď na druhú položenú otázku, kde Súdny dvor EÚ uviedol, že: „Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s článkami 7 a 47 Charty základných práv sa majú vykladať v tom zmysle, že: bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje, aby mimosúdny nútený výkon hypotekárneho záložného práva, zriadeného k nehnuteľnosti predstavujúcej rodinné obydlie spotrebiteľa so súhlasom tohto spotrebiteľa v prospech poskytovateľa úveru, ktorý je predajcom alebo dodávateľom, pokračoval napriek tomu, že pred súdom prebieha konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia smerujúceho k prerušeniu tohto výkonu, a tomu, že existujú navzájom sa zhodujúce nepriame dôkazy o prípadnej existencii potenciálne nekalej podmienky v zmluve, na ktorej je tento výkon založený, pričom táto vnútroštátna úprava nestanovuje žiadnu možnosť domáhať sa súdnou cestou určenia neplatnosti toho istého výkonu z dôvodu existencie nekalých podmienok v tejto zmluve.“

Odpovede na uvedené otázky zdôrazňujú význam verejného záujmu, ktorý je základom ochrany poskytovanej Smernicou 93/13 žalovaným ako spotrebiteľom na jednej strane a ochranou vlastníckeho práva žalobcu na strane druhej.

23. V prejednávanej veci, tak ako je to konštatované aj v bode 104 Rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-351/23 je nutné, aby prvoinštančný súd zvažil možnosť, ktorou sa veriteľovi (banke) umožní účasť na konaní v tejto veci.

24. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. Zrušením rozhodnutia vo veci samej dochádza podľa § 367 CSP k zrušeniu aj závislého výroku o trovách konania, odvolací súd sa zaoberal odvolaním žalobcu proti tomuto výroku s cieľom vytvoriť právny názor pre budúce rozhodnutie o tomto nároku.

25. Právna úprava náhrady trov konania v sporovom konaní sa spravuje zásadou úspechu v spore. Jediná možnosť prelomenia zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania je vyjadrená v § 257 CSP, pričom už vo formulácii predmetného ustanovenia je *expressis verbis* vyjadrená požiadavka výnimočnosti jeho aplikácie v nadväznosti na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982).

Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010 či 3MCdo/46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanom spore neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000). Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07).

K aplikácii ustanovenia § 257 dochádza aj z aspektov sociálnych. Okolnosti hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobné a iné pomery všetkých strán sporu (teda nielen tej strany, ktorú by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradit' trovy konania, ale aj tej strany, ktorej majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá) a všímaj si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní (pozri R 24/1964). Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Je však nutné prihliadnuť aj na pomery druhej strany sporu. Iba konštatovanie, že rozhodnutie o výnimočnom nepriznaní práva na náhradu trov konania nezasiahne nepriaznivo do majetkovej sféry úspešnej strany bez toho, aby sa súd majetkovou sférou tejto strany akokoľvek zaoberal, je neprípustné a takýto postup možno z hľadiska súdu hodnotiť ako svojvoľný.

Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo, že zárobná a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok.

26. Okrem toho odvolací súd poukazuje aj na to, že je už ustálené, že súd v prípade použitia ustanovenia § 257 CSP je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike

(sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp.zn. PL. ÚS 46/13 a sp.zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ už nemá v CSP oporu (nález Ústavného súdu SR z 2. apríla 2020, sp.zn. I. ÚS 387/2019, obdobne aj nález Ústavného súdu SR z 18. júla 2018, sp.zn. I. ÚS 153/2018).

27. Rovnako odvolací súd poukazuje aj na to, že základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevyklučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 453/2019 z 19. novembra 2019).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).